TEISINGUMO TEISMO NUTARTIS (trečioji kolegija)

2010 m. sausio 12 d.*

Byloje C-497/08

dėl *Amtsgericht Charlottenburg* (Vokietija) 2008 m. lapkričio 7 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. lapkričio 17 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Amiraike Berlin GmbH,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai R. Silva de Lapuerta (pranešėjas), G. Arestis, J. Malenovský ir T. von Danwitz,

generalinis advokatas P. Mengozzi,
kancleris R. Grass,

susipažinęs su generalinio advokato nuomone,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šią

Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl EB 10, 43 ir 48 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ieškinį, kurį pareiškė pagal Vokietijos teisę įsteigta įmonė *Amiraike Berlin GmbH* (toliau – *Amiraike*) dėl likvidatoriaus paskyrimo likviduojant pagal Anglijos teisę įsteigtos įmonės *Aero Campus Cottbus Ltd* (toliau – *AeroCC*) Vokietijoje esantį turtą.

Teisinis pagrindas

Vokietijos teisė

3 1965 m. rugsėjo 6 d. Akcinių bendrovių įstatymo (*Aktiengesetz,* BGBl. 1965 I, p. 1086, toliau – *AktG*), 273 straipsnyje „Likvidavimo užbaigimas” nustatyta:

„1. Užbaigę likvidavimo procedūrą ir sudarę likvidavimo aktą, likvidatoriai turi pranešti Įmonių registrui apie likvidavimo procedūros užbaigimą. Tuomet įmonė išbraukiama iš registro.

<…>

4. Jei vėliau paaiškėja, kad būtina imtis papildomų likvidavimo priemonių, suinteresuotos šalies prašymu teismas iš naujo paskiria tuos pačius arba kitus likvidatorius. <…>

5. Dėl pagal 2 ir 3 dalis bei 4 dalies pirmą sakinį priimtų sprendimų galima nedelsiant paduoti skundą.“

4 Pagal 1898 m. gegužės 17 d. Ypatingosios teisenos klausimus reglamentuojančio įstatymo (*Gesetz über die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, toliau – *FGG*) 145 straipsnį *Amtsgericht* (apylinkės teismas) yra kompetentingas paskirti likvidatorių pagal *AktG* 273 straipsnio 4 dalį.

5 Pagal Vokietijos civilinio kodekso įvadinio įstatymo (*Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, toliau – *EGBGB*) 43 straipsnio 1 dalį realios teisės nustatomos pagal valstybės, kurioje daiktas yra, teisę.

Jungtinės Karalystės teisė

6 Pagal 2006 m. Įmonių įstatymą (*Companies Act 2006*, toliau – *CA 2006*) ribotos atsakomybės įmonės įpareigojamos pateikti metines ataskaitas.

7 *CA 2006* 1000 straipsnyje nustatoma:

„1. Jei kancleris pagrįstai mano, kad įmonė nevykdo veiklos, jis, siekdamas tai išsiaiškinti, gali paštu išsiųsti laišką su tokia užklausa.

2. Jei kancleris negauna jokio atsakymo per mėnesį nuo laiško išsiuntimo, jis privalo per dvi savaites nuo šio vieno mėnesio termino pabaigos išsiųsti registruotą laišką, kuriame būtų paminėtas pirmasis laiškas ir nurodyta, kad jis: a) negavo jokio atsakymo į pirmąjį laišką; ir b) jei per mėnesį nuo antrojo laiško išsiuntimo datos negaunamas joks atsakymas, paskelbiamas pranešimas *Gazette*, siekiant išbraukti įmonės pavadinimą iš registro.

3. Jei kancleris: a) gauna atsakymą, kuriame nurodoma, kad įmonė nevykdo veiklos; arba b) negauna atsakymo per mėnesį nuo antrojo laiško išsiuntimo datos, jis gali paskelbti *Gazette* pranešimą, kurį taip pat išsiunčia paštu įmonei nurodydamas, kad pasibaigus trims mėnesiams po pranešimo paskelbimo jame nurodytas įmonės pavadinimas išbraukiamas iš registro, o įmonė likviduojama, nebent yra priežasčių taip nesielgti.

4. Pasibaigus pranešime nustatytam terminui, kancleris gali išbraukti įmonės pavadinimą iš registro, nebent įmonė prieš pasibaigiant šiam terminui nurodė pagrįstą priežastį taip nesielgti.

5. Kancleris turi paskelbti *Gazette* pranešimą, kuriame nurodoma, kad įmonės pavadinimas išbraukiamas iš registro.

6. Įmonė likviduojama paskelbus pranešimą *Gazette*.

7. Tačiau: a) kiekvienas administratorius, direktorius ir asocijuotasis asmuo (susiklosčius tam tikroms aplinkybėms) lieka atsakingas, o jo atsakomybė gali kilti lyg ji ir nebūtų likviduota; ir b) jokia šio straipsnio nuostata neapriboja teismo teisės likviduoti įmonę, kurios pavadinimas buvo išbrauktas iš registro.“

8 Pagal *CA 2006* 1012 straipsnį:

„1. Likviduojant įmonę bet koks įmonės turtas ir šios įmonės turimos arba jai patikėtos teisės prieš jos likvidavimą (įskaitant išsinuomotą turtą, bet ne trečiojo asmens įmonei patikėtą turtą) pripažįstamos bešeimininkiu turtu ir:

a) iš pradžių atitenka Didžiosios Britanijos karūnai, Lankasterio hercogystei arba Kornvalio hercogui (atsižvelgiant į konkretų atvejį); bei

b) perimamas nuosavybėn ir dėl jų gali būti sudaromi lygiai tokie patys sandoriai, kokie sudaromi dėl kito Didžiosios Britanijos karūnai, Lankasterio hercogystei arba Kornvalio hercogui atitekusio bešeimininkio turto.

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

9 Pagrindinė byla nagrinėjama ypatingąja teisena, kuria remiantis nagrinėjamas „papildomo“ *AeroCC* Vokietijoje esančio turto likvidatoriaus paskyrimas, pagal analogiją taikant *AktG* 273 straipsnio 4 dalį ir atsižvelgiant į Vokietijos teisės principus, susijusius su po suskaidymo išlikusia arba atskirta įmone.

10 2005 m. balandžio 8 d. *AeroCC*, kaip ribotos atsakomybės įmonė Anglijoje ir Velse, buvo įregistruota Kardifo įmonių registre.

11 Po įregistravimo įmonės direktoriai nepateikė įmonių registrui Didžiosios Britanijos mokesčių konsultanto patvirtintų metinių ataskaitų, kaip to reikalaujama pagal Didžiosios Britanijos įmonių teisę. Todėl, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo manymu, 2008 m. sausį *AeroCC* buvo išbraukta iš įmonių registro, dėl to šios įmonės turtas atiteko Didžiosios Britanijos karūnai.

12 Vokietijoje *AeroCC* turi tik korespondencijos tikslams įsteigtą biurą, tačiau yra ir įvairaus turto, visų pirma Berlyne jungtine veiklos sutartimi įsteigtos įmonės, kuri savo ruožtu Vokietijoje turi nekilnojamojo turto, dalis, be to, keli reikalavimai dėl Vokietijoje esančio nekilnojamojo turto perleidimo bei dėl žalos atlyginimo.

13 *Amiraike*, kontrolinį *AeroCC* akcijų paketą turintis asocijuotasis asmuo, 2008 m. birželio 16 d. pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui prašymą skirti „papildomą“ likvidatorių, kad jam padedant būtų administruojamas Vokietijoje dar likęs *AeroCC* turtas, atsižvelgiant į principus, susijusius su „po suskaidymo išlikusia įmone“ arba „atskirta įmone“.

14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad tokia priemonė, kokia numatyta *CA 2006* 1012 straipsnyje, yra nusavinimo priemonė. Nors iš principo tokios priemonės negali daryti poveikio už valstybės narės, kurioje jos yra priimamos, teritorijos ribų, taip nėra pagrindinėje byloje. Šio teismo manymu, ta dalimi, kuria įmonė, pasinaudodama įsisteigimo teise pagal EB 43 ir 48 straipsnius, sąmoningai nusprendžia laikytis valstybės narės įmonių teisės, ji negali remtis palankesne kitos valstybės narės, kurios teritorijoje yra jos turto dalis, įmonių teise, kad išvengtų tam tikrų teisinių pasekmių, susijusių su šios įmonės likvidavimu pagal valstybės narės, kurioje ji įsteigta, teisę. Toks „vyšnių skynimas“ pagal Bendrijų teisę draudžiamas, o šiuo klausimu negalima pasiremti Vokietijos „po suskaidymo išlikusios įmonės“ arba „atskirtos įmonės“ institutu, nes jis senas, sukurtas „šaltojo karo“ laikais.

15 Šiomis aplinkybėmis *Amtsgericht Charlottenburg* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Bendrijos pirminės teisės nuostatos, visų pirma EB 10, 43 ir 48 straipsniai, ir (Europos) Bendrijos valstybių narių teisės sistemų tarpusavio pripažinimo principas aiškintini ta prasme, kad viena valstybė narė (*pirmoji* valstybė narė), ratifikuodama pirminę Bendrijos teisę, bet kuriuo atveju tuomet iš esmės sutiko pripažinti bet kokio pobūdžio pagal *antrosios* valstybės narės teisės sistemą priimtą turto nusavinimo priemonę savo teritorijoje, jei pagal privatinę teisę įsteigta įmonė, kuriai taikoma ši priemonė, įgyvendindama įsisteigimo teisę pagal Bendrijos teisę, apsisprendžia laikytis *antrosios* valstybės narės, priėmusios turto nusavinimo priemonę, įmonių teisės, tačiau savo ekonominę veiklą vykdo *pirmojoje* valstybėje narėje ir joje valdo turtą, kurio atžvilgiu taikoma nusavinimo priemonė?“

Dėl Teisingumo Teismo kompetencijos

16 *Amiraike* ir Vokietijos vyriausybės manymu, *Amtsgericht Charlottenburg* sprendimas, nustatantis priemones, nėra teisminis. Visų pirma reikia patikrinti, ar šioje byloje *Amtsgericht Charlottenburg* privalo priimti teisminį sprendimą, kad būtų galima nustatyti, ar Teisingumo Teismas turi kompetenciją pagal EB 234 straipsnį priimti sprendimą dėl jam pateikto klausimo.

17 Nors šiuo klausimu aišku, kad *Amtsgericht Charlottenburg* yra „teismas“, dar reikia išsiaiškinti, ar jis gali kreiptis į Teisingumo Teismą pagal EB 234 straipsnį, kai nagrinėja ginčą ir pagal nustatytą procedūrą turi priimti teisminio pobūdžio sprendimą (žr. 1980 m. birželio 18 d. Nutarties *Borker*, 138/80, Rink. p. 1975, 4 punktą; 1986 m. kovo 5 d. Nutarties *Greis Unterweger*, 318/85, Rink. p. 955, 4 punktą; 1995 m. spalio 19 d. Sprendimo *Job Centre*, vadinamo *Job Centre I*, C-111/94, Rink. p. I-3361, 9 punktą; 2001 m. birželio 14 d. Sprendimo *Salzmann*, C-178/99, Rink. p. I-4421, 14 punktą; 2002 m. sausio 15 d. Sprendimo *Lutz ir kt.*, C-182/00, Rink. p. I-547, 13 punktą; 2005 m. birželio 30 d. Sprendimo *Längst*, C-165/03, Rink. p. I-5637, 25 punktą; taip pat 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Standesamt Stadt Niebüll*, C-96/04, Rink. p. I-3561, 13 punktą).

18 Kalbant apie pagrindinę bylą, iš bylos medžiagos matyti, kad *Amtsgericht Charlottenburg* į Teisingumo Teismą prejudicine tvarka kreipėsi kaip administracinė įstaiga. Iš tiesų sprendimo, nustatančio priemones, dalykas apsiriboja *AeroCC* turto Vokietijoje „papildomo“ likvidatoriaus paskyrimu. Tiesiogiai arba pagal analogiją taikant *AktG* 273 straipsnio 4 dalį, pagrindinis teisėjo uždavinys yra nuspręsti, ar ieškovo arba kito asmens siūlomas asmuo yra tinkamas likviduoti iš registro išbrauktos įmonės likusį turtą.

19 Be to, niekas bylos medžiagoje nerodo, kad šioje byloje *Amtsgericht Charlottenburg* yra nagrinėjamas ginčas tarp *Amiraike* ir galimo atsakovo. Atvirkščiai, nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą lydraštyje kalbama tik apie „bylą“ komercinės teisės prasme, o ne apie „ginčą“. Šiame lydraštyje cituojamas tik *AeroCC* pavadinimas ir adresas. Be to, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikiat faktus

neminimas joks asmuo ar institucija, kuri priešintųsi *Amiraike* prašymui, susijusiam su *AeroCC*, kuriame *Amiraike* turi kontrolinį *AeroCC* akcijų paketą.

20 Be to, iš Teisingumui Teismui pateiktos bylos medžiagos niekaip nematyti, kad *Amiraike* padėtis, prieš *Amtsgericht Charlottenburg* kreipiantis į Teisingumo Teismą, sudarytų pagrindą priimti sprendimą, dėl kurio šiam teismui buvo pateiktas ieškinys. Taigi ši institucija yra pirmoji, kuri susipažino su prašymu paskirti likvidatorių *AeroCC*.

21 Iš to matyti, kad pagrindinėje byloje *Amtsgericht Charlottenburg* bylą nagrinėjo kaip administracinė įstaiga, neturėdama pareigos tuo pat metu išspręsti ginčą, todėl ji veikė pagal savo neteisminius įgaliojimus.

22 Iš to, kas pasakyta, reikia konstatuoti, kad pagal Procedūros reglamento 92 straipsnio 1 dalį ir 103 straipsnio 1 dalį Teisingumo Teismas akivaizdžiai neturi kompetencijos atsakyti į *Amtsgericht Charlottenburg* pateiktą klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

23 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nutaria:

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas akivaizdžiai neturi kompetencijos atsakyti į *Amtsgericht Charlottenburg* 2008 m. lapkričio 7 d. Sprendimu pateiktą klausimą.

Parašai.